

digt Kjendskab til disse Forhold som Dens egne Skibsførere og Skibsbedere. De have fremhævet, at Østkysten gjenmeegaende skulde være mere isfri, hvilket sidste Nar skal have givet Vidnesbyrd om, idet Drivisen da paa Grund af Sønden- og Vestervind pakkede sig sammen paa Revene udenfor Rønne Havn i den sidste Halvdel af Marts fra 15de Marts til 1ste April. Men jeg skal dog fremhæve, at de første 3 Dage af April samme Nar pakkede Ijen sig sammen ved Nexø paa Østkysten. Et godt Vidnesbyrd er det ogsaa, at Posten er i Reglen bleven bragt fra Rønne til Kjøbenhavn, saa længe Kjøbenhavns Havn har været aaben, og naar den har været blokeret af Is, saa er Posten bleven bragt over til Sverige, saa længe Samkvem har været muligt mellem Rønne og den svenske Kyst. Der er ogsaa indkommet ikke saa Skibe til Rønne Havn i adskillige Nar paa Liden, hvor de andre større Østersø-Havne vare blokerede af Is. Jeg skal nævne nogle af disse Tilfælde. I 1879, fra 30te Januar til 27de Februar, indkom der ikke færre end 10 Dampskibe, hvis største Drægtighed var 760—70 Tons. Man har ogsaa fremhævet, at efter det meteorologiske Instituts 20-aarige Beretning for Tiden fra 1ste April 1858 til 31te Marts 1877 vare 70 pCt. af Vindene vestlige efter Sagttagelser paa Bornholm, og at derfor det heldigste Sted for en Tilflugtshavn vilde være paa Østkysten. Af den samme Beretning ses, at det ikke er Vestervind, men Nordostvind, der er den farligste ved Bornholm, idet den giver Strandingdage i 5 Tilfælde af 100, medens der for de andre Vinde, Nord, Øst, Sydost og Vest kun bliver 3 og for Syvind kun 1½. Om Sommeren ere de vestlige Vinde aldeles overveiende, men saaledes er det ikke i Østeraarsmaanederne, da ere ofte de østlige og nordøstlige Vinde fremherskende. Saaledes have Sagttagelserne for 25 Nar godtgjort, at Oktober 9 Gange, November 8 Gange og Vaaren 10 Gange har haft overveiende østlig og nordøstlig Wind. Strandingeres Narfar er heller ikke saa meget Storm som usigtbart Veir; saaledes ere i godt Veir 90—95 pCt. af Strandingerne faldne i usigtbart Veir, Dis, Lykke og Laage, og i Storm 75 pCt. af Strandingerne ligeledes faldne i usigtbart Veir. Det er særlig Vinteren og Vaaren, der have en betydelig Usigtbarhedsprocent i Sammenligning med Høst og Sommer; der falder nemlig 68 pCt. paa Vinteren mod 43 pCt. paa Sommeren. Derfor falde ogsaa de allerfleste Strandinger om Østeraaret og Foraaret, nemlig i November 29 pCt., i Oktober 10, i December 13 og i Marts 12. I de tre førstnævnte Maaneder falde altsaa 52 pCt. eller over Halvdelen af Strandingerne, og de fleste af Strandingerne ere faldne paa Vestkysten, nemlig 86, medens der paa Østkysten er faldet 83, paa Nordkysten 44 og paa Syd-kysten 20. Det er vel paavist, at de fleste

Strandinger pr. Kvartmil ere faldne mellem Dueodde og Enogebæk, en kort Strækning paa Sydostkysten, der omfatter ca. ¼ Mil, idet der paa denne Strækning er faldet 13 Strandinger pr. Kvartmil; men dertil skal jeg bemærke, at Beretningen gaar kun til 31te Marts 1877, og først i Marts 1880 blev det nye Fyr paa Dueodde tændt, et Fyr af 1ste Klasse's Orden med et Bifyr af 3die Klasse og et Sireneapparat af 3die Klasse, hvilket Fyr har kostet ialt ca. 150,000 Kr. Dette Fyr maa dog vistnok kunne advare Sømandene om ikke at komme denne aabne og farefulde Kyststrækning for nær. Jeg kan saaledes ikke skjønne, at disse Data kunne lægges til Grund for en Fremtidsberegning. Efter den nævnte Strækning kommer paa Vestkysten Strækningen Nord for Rønne mellem Hvidodde og Sorthat, og dernæst Kysten ved Nexø, Hasle, Rønne, Sandvig, Allinge, Svaneke og Gudhjem med 6—8 Strandinger pr. Kvartmil. Da nu Nordostvindene afgive de fleste Strandinger og ere de farligste, og da de komme om Østeraaret, i den Lid, Skibene komme Øst fra mod Vest, og da Strandingsaarsagen egentlig nærmest er usigtbart Veir, have i Reglen Skibe, der komme fra den Kant, det høie Punkt Hammeren, der ligger flere Hundrede Fod over Havet, som Kjendingspunkt; men naar de komme østfra i usigtbart Veir og med Storm fra Nordost, vil det være meget vanskeligt for Skibene at krydse ned mod Nexø, da Landet skræner mod Øst og Kysten er klippesuld med store Dybder lige til Land; det vil da være ulige lettere for dem at seile forbi Hammeren og gaa ind paa Vestkysten. Det fortjener ogsaa at fremhæves, at oftere langvarige vestlige Vinde føre store Vandmasser ind i Østersøen, og springer Vinden da pludselig om til Øst, foraarfager den Stormflod med Spivande, ligesom den 13de November 1872, da der forefaldt 10 Strandinger udenfor Bornholm. De østbornholmske Havne ere ved saadanne Leiligheder flere Gange bleve demolerede, baade Bolværk og Raier; Nexø har lidt mindst, men dog endel Skade, hvorimod Rønne Havn frembyder for Skibene ganske anderledes betryggende Sikkerhed mod en Stormflod og dens Følger. De østbornholmske Havne fik jo ogsaa senere Understøttelse gennem Centralkomiteen ligesom ogsaa mer eller mindre gunstige Laan af Finantserne, hvorimod Rønne Havn aldrig har erholdt et saadant Laan. Ved at gjenmeise Statsregnskaberne for de sidste 10 Nar har jeg set paa S 27, II, og III. „til Fremme af den almindelige Samsærbidjel og offentlig Arbeid, Laan og Forskud“, at der for hele Danmark er udgivet ca. 43 Mill. Kr. Der er deraf givet Laan, f. Ex. til St. Croix Kommune til Fjellesjuckerfogeriet og til de Skadelidte i Frederikssted paa St. Croix ca. 2,200,000 Kr., og til Lønningsforskud og Laan til Embetsmænd ca. ½ Mill. Kr.; naar det drages fra, bliver der ca. 40 Millioner til